

דפי "תורת חיים חמדתנו"
ע"ש הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

דף לימוד שבועי – חג שבועות / עומר פדור מה למגילת רות בחג השבועות?

1. רמ"א, או"ח תצ, ט

ונוהגין לומר שיר השירים בשבת של חול המועד... וכן
הדין בסוכות עם קהלת. ונוהגין לומר רות בשבועות.

א. קציר חיטים

2. מחזור ויטרי, שיב, טעם א

יושבים וקורין (בשבועות) מגילת רות, על שם שכתוב
בה: "בתחילת קציר שעורים" – תחת עצרת (שבועות),
שנקרא: "ביכורי קציר חיטים".

ב. ייסורין ועוני

3. מדרש זוטא בובר, רות א, א

מה ענין רות אצל עצרת, שהיא נקראת בעצרת, בזמן
מתן תורה? – ללמודך שלא ניתנה תורה אלא על ידי
ייסורין ועוני... אמרה תורה לפני הקב"ה... תן חלקי
בשבת של עוני, שאם עשירים עוסקין בי, יהיו
מתגאין, אבל כשהן עניים, הם מתעסקין בי ויודעין
שהם רעבים.

ג. גיור

4. מחזור ויטרי, שיב, טעם ב

על שם רות שנתגיירה, כדכתיב: "אשר באת לחסות
תחת כנפיו"... וישראל נתגייירו בעצרת ונכנסו תחת
כנפי שכינה בקבלת התורה.

5. בינה לעיתים, יז, רבי עזריה פיג'ו

בחג השבועות נקראת מגילת רות, כי בזמן ההוא
קיבלנו עלינו עול תורה ומצוות ונתגייירו ונכנסנו

תחת כנפי השכינה במעמד הנבחר – דוגמת רות
שנתגיירה וקיבלה עליה עול היהדות.

6. שפת אמת, שבועות, תרמ"ז-ט

מגילת רות בשבועות – להראות, אם כי הקב"ה בחר
בנו ונתן לנו התורה, מכל מקום אנו מוכנים לקרב כל
מי שבא להתגייר, כמה שנאמר: "ואהבתם את הגר,
כי גרים הייתם בארץ מצרים".

7. ברכות ה, א

לא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם: מדת בשר ודם –
אדם מוכר חפץ לחבירו, מוכר עצב, ולוקח שמח. אבל
הקב"ה אינו כן – נתן להם תורה לישראל ושמח,
שנאמר: "כי לקח טוב נתתי לכם, תורתי אל תעזבו".

ד. דוד המלך

8. בבא בתרא יד, ב

למה נקרא שמה רות? – שיצא ממנה דוד, שריהו
(לשון הרוייה) להקב"ה בשירות ותושבחות.

קבוצת וטסאפ שקטה
לקבלת דפי הלימוד

9. רות ד, יג-יז

ויקח בעז את רות ונתהי לו לאשה... ונתלד בן...
ותקראנה שמו עובד, הוא אבי ישי, אבי דוד.

10. בכור שור, בבא בתרא יד, ב, רבי אלכסנדר שור
על פי מה שאמרו... בשם הירושלמי, דוד מת בעצרת.
והנה קיימא לנו (מקובל לנו), הקב"ה יושב וממלא
שנותיהן של צדיקים מיום ליום (נותן לצדיקים חיים
שלמים), וכיון שמת (דוד) בעצרת – נולד גם כן בעצרת.

ועיקר ספר רות לייחס את דוד... דקריאת שם רות
היה על שיצא ממנה דוד. ולהכי קורין (ולכך קוראים)
רות ביום לידתו (של דוד).

11. דברים יז, יד-כ

כי תבא אל הארץ... ואמרת: אשימה עלי מלך... והיה
קשבתו על פסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה
הזאת... והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו, למען למד
ליראת את ה' אלהיו, לשמר את כל דברי התורה...
לביתו רוס לבבו מאחיו ולביתו סור מן המצנה...
למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ויבניו בקרב
ישראל.

ה. יישום התורה

12. שפת אמת, שבועות, תרמ"ה

קריאת מגילת רות בשבועות – להודיע כי לא המדרש
העיקר, אלא המעשה. והקב"ה נתן לנו התורה כדי
להמשיך כל המעשים על פי התורה. וזהו ענין: "חיי

עולם נטע בתוכנו", שעל ידי התורה נשתנו מעשי בני ישראל למעליותא, ומכוונים במעשיהם לעשות רצונו יתברך, כמו שהיה במעשה בועז.

13. ירושלמי, ברכות א, ב
הלמד על מנת לעשות, ולא הלמד שלא לעשות. הלמד שלא לעשות – נוח לו שלא נברא... נוח לו אילו נהפכה שילייתו על פניו ולא יצא לעולם.

ו. מגילת החסד

14. רות רבה ב, יד
מגלה זו – אין בה לא טומאה ולא טהרה, ולא איסור ולא היתר, ולמה נכתבה? – ללמדך כמה שכר טוב לגומלי חסדים!

15. פסיקתא זוטריתא, רות ד, כב
ולמה קורין מגילה זו בחג שבועות? שמגילה זו כולה חסד, והתורה כולה חסד, שנאמר: "ותורת חסד על לשונה", וניתנה בחג שבועות.

ז. קציר חיטים וחסד

16. ברית שלום, דברים, ראה
חג השבועות... הוא זמן הקציר התבואה והפירות, והוא זמן לגמול חסד עם העניים בלקט, שכחה ופאה, דמטעם הזה קורין מגילת רות בחג השבועות.

17. רות ב, ב-כג
ותאמר רות... אלקה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו... ותלקט בשדה אחרי

הקצרים... ותדבק בנערות בעז ללקט עד פלות קציר השערים וקציר החטים...

18. ויקרא כג, טז-כז
עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה' (מנחת שתי הלחם בשבועות)...

ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה בקצרך ולקט קצירך לא תלקט – לעני ולגר תעזב אתם...

19. לזמן הזה, סיון, עמ', 424, הרב חיים דרוקמן
החסד הוא החוט השוזר את המגילה ואת התורה כולה. רות, שהיא גיורת, כעם ישראל בזמן קבלת התורה, נפגשת עם החסד של ישראל, דרך מתנות העניים, המבטאים את ייחוד החסד בישראל... תורתנו היא תורת החסד, וחג שבועות מבטא את החסד שבתורה. זהו הקשר המיוחד שבין המגילה למתן תורה, ובשל כך אנו קוראים מגילה זו בחג שבועות.

ח. מלכות של חסד

20. חיד"א, בהקדמת פירושו למגילת רות
קריאת רות בעצרת – לפי שהתורה כולה גמילות חסדים, ורות זכתה לכל הכבוד הרוחני והגשמי בעבור גמילות חסדים שעשתה עם חמותה. וראוי לישראל מקבלי התורה הקדושה כהיום הזה לעורר לבבם לעסוק בתורה ובגמילות חסדים.

21. ש"ב ח, טו
וימלך דוד על כל ישראל, ויהי דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו.

22. סנהדרין ו, ב
"ויהי דוד עושה משפט וצדקה" – והלא כל מקום שיש משפט – אין צדקה, וצדקה – אין משפט!

אלא... דן (דוד) את הדין, זיכה את הזכאי וחייב את החייב, וראה שנתחייב עני ממון, ושלם לו מתוך ביתו (משל עצמו, כצדקה) – זה משפט וצדקה... משפט לזה (לתובע) – שהחזיר לו ממון, וצדקה לזה (לעני הנתבע) – ששילם לו מתוך ביתו.